

دانش سیاسی، سال چهارم، شماره دوم - پاییز وزمستان ۱۳۸۷، صص ۱۲۹-۱۵۶

سیاست خارجی ایران در قبال ایالات متحد آمریکا از منظر نظریه پیوستگی جیمز روزنا در سال‌های ۱۳۳۲-۱۳۵۷ش

تاریخ دریافت: ۱۳۸۷/۰۸/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۷/۱۰/۱۶

دکتر فرهاد عطایی*

جهانشیر منصوری مقدم**

چکیده

سیاست خارجی ایران در مقابل آمریکا، از جمله موضوعات مهمی است که در تکمیل سؤال از سیاست خارجی آمریکا در مقابل ایران، باید به آن پرداخته شود. این در حالی است که در جامعه علمی ما بنا به ضرورت‌های کاربردی، معمولاً سؤال دوم مد نظر بوده است. به‌منظور رفع این اشکال و با توجه به نقش محوری نظریه جیمز روزنا طی سال‌های اخیر جهت تحلیل و فهم سیاست‌های خارجی، در این مقاله سیاست خارجی ایران در قبال ایالات متحد آمریکا از منظر نظریه پیوستگی جیمز روزنا در طی سال‌های ۱۳۳۲-۱۳۵۷ش / ۱۹۷۹-۱۹۵۳م. بررسی شده است. سیاست خارجی ایران به دو دوره ۱۳۳۲-۱۳۴۲ و ۱۳۴۲-۱۳۵۸ تقسیم می‌شود و در هر کدام از این دوره‌ها، گفتمان حاکم بر سیاست خارجی ایران بحث می‌گردد. سپس، عوامل تأثیرگذار بر سیاست خارجی ایران مشخص می‌شود که مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر سیاست خارجی ایران، پادشاه و ساختار نظام بین‌الملل بوده است. اهمیت این تحلیل از آنجا ناشی می‌شود که ما را در درک ریشه‌های وابستگی سیاست خارجی ایران در دوران پهلوی و مؤلفه‌های خارجی مؤثر بر آن آگاه می‌سازد. موضوعی که در مدیریت سیاسی خارجی مستقل فعلی باید پیوسته نسبت به آن حساس و از بازتولید آن جلوگیری کرد.

واژگان کلیدی

سیاست خارجی، جمهوری اسلامی ایران، نظریه پیوستگی روزنا، ایالات متحد آمریکا

atai53@gmail.com

Mansoori38@gmail.com

* دانشیار روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

** دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه تهران